

แนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร

Guidelines for Developing Internal Quality Assurance Management towards Excellence in Educational Institutions under the Kamphaeng Phet Provincial Office of Learning Encouragement

รามินทร์ มุลโธสง¹, ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล²

Ramin Moonthaisong¹, Poompipat Rukponmongkol²

Corresponding Author E-mail: rthai_26@hotmail.com, rukponmongkon@gmail.com

Received: 2024-01-26; Revised: 2024-02-14; Accepted: 2024-04-06

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา 2) เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายใน จำแนกตามประเภทการปฏิบัติงานและขนาดของสถานศึกษา และ 3) เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากร สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 113 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Kregcie, & Morgan, 1970, pp. 609-610) ผู้ทรงคุณวุฒิในการหาแนวทางการพัฒนา จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับที่ 0.990 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ การทดสอบค่าแตกต่างค่าที่ (t-test) การทดสอบค่าความแปรปรวน (F-test) ความถี่และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ ส่วนใหญ่สถานศึกษาขาดการวางแผนและบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน และการเผยแพร่ผลการประเมินตนเองต่อสาธารณชนยังไม่หลากหลาย 3) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ จำแนกตามประเภทการปฏิบัติงาน พบว่าไม่แตกต่าง และจำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่า แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยมีความแตกต่างระหว่างสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ และสถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ .001 และ .004 ตามลำดับ 4) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ คือ พัฒนาบุคลากรให้มีความเข้าใจ อบรมให้ความรู้ ความตระหนัก ในการนิเทศ ติดตาม สถานศึกษาควรใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการวิเคราะห์และสะท้อนผลการดำเนินงานตามเป้าหมายร่วมกัน และจัดให้มีการประชุมจัดทำเครื่องมือนิเทศที่มีความหลากหลาย ทันสมัย นำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการนิเทศติดตาม และเผยแพร่ผลการประเมินตนเองต่อสาธารณชนด้วยช่องทางที่หลากหลาย

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, การบริหาร, ประกันคุณภาพภายใน

¹ นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

² Student in Master of Education Degree, Educational Administration, Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University

² อาจารย์ที่ปรึกษา, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

² Advisor, Educational Administration, Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the condition and problems, 2) to compare the conditions classified by work experiences and sizes of educational institutions, and 3) to find guidelines for developing the internal quality assurance management towards Excellence in Educational Institutions under the Kamphaeng Phet Provincial Office of Learning Encouragement. The research sample was 113 school administrators and personnel under the Kamphaeng Phet Provincial Office of Learning Encouragement. The sample size was determined by using Krecie, & Morgan Table. This study included 17 experts in finding development guidelines. The research instruments were questionnaires and interviews. The data were analyzed by using mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), frequency distribution, percentage, t-test, f-test, frequency, and content analysis. It was found that;

1) the condition of internal quality assurance management, overall, was at the highest level. 2) As for the problems, most educational institutions lacked planning, and the personnel lacked knowledge and understanding of internal quality assurance operations. Also, methods for disseminating the results of self-assessment to the public were still not diverse. 3) The results of comparing the conditions of internal quality assurance management towards excellence classified by work experiences showed that there was no statistically significant difference. When being classified by sizes of educational institutions, there is a difference between medium-sized educational institutions and extra-large educational institutions. and large educational institutions and special large educational institutions There is a state of internal quality assurance management leading to excellence. there was statistically significant difference at .05. 4) The guidelines for developing internal quality assurance management towards excellence were to develop personnel to have understanding, awareness, and meeting to plan internal quality assurance operations as well as specifying the use of information on internal and external conditions to use as information for preparing educational quality development plans, training to provide knowledge, and creating understanding and awareness in supervision and monitoring. Educational institutions should use the professional learning community (PLC) process to analyze and reflect on operating results according to the determined goals, held a meeting to create a variety of modern supervision tools, and use technology to supervise, follow up, and disseminate self-assessment results to the public through various channels.

Keywords: Development guidelines, Administration, Internal quality assurance

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ในมาตรา 47 ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย และหลักการของการจัดการศึกษาที่ต้องมุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยกำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งมีระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกระทรวงศึกษาธิการการประกันคุณภาพภายใน กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562: 2562: 51)

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (Excellence) พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน. 2556) ให้ความหมายของคำว่า “เลิศ” ไว้ว่า ยอดดี หรือ ยอดเยี่ยมในทางใดทางหนึ่งเป็นพิเศษ ลักษณะของความเป็นเลิศ

คือ ระดับความสำเร็จหรือประสิทธิผลของการดำเนินงานที่มีคุณภาพ มีความโดดเด่นกว่าเป็นระดับคุณภาพสูงสุด มีผลงานยอดเยี่ยมเหนือกว่าธรรมดา สามารถเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้เป็นที่พึงพอใจ และได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเป็นที่พึงพอใจและยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง สามารถเป็นแบบอย่างของงานชนิดเดียวกันได้ รวมทั้งสามารถดำรงคุณภาพไว้ได้อย่างยั่งยืน

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร มีสถานศึกษาทั้งหมด จำนวน 11 แห่ง จากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกำแพงเพชร ปี 2564 พบว่าผลการประเมิน ตนเองของสถานศึกษาตามมาตรฐานรายด้าน ในด้านการศึกษาพื้นฐานมีภาพรวมอยู่ในระดับดีเลิศ ด้านการศึกษาต่อเนื่องมีภาพรวมอยู่ในระดับดีเลิศ และด้านการศึกษาตามอัธยาศัยมีภาพรวมอยู่ในระดับ ยอดเยี่ยม โดยจากผลของการประเมินควรมีการนำผลการนิเทศมาปรับปรุง พัฒนา ตามกระบวนการ (PDCA) ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ทราบ และเสนอแนะในการจัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ (สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2564: 7)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร ว่าสภาพและปัญหาใดบ้างที่ส่งต่อการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ซึ่งเป็นกลไกในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมเพื่อนำข้อมูลที่ได้ ไปพัฒนาปรับปรุงระบบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และเป็นแนวทางพัฒนาสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร โดยจำแนกตามประเภทผลการปฏิบัติงานและขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร

การทบทวนวรรณกรรม

1. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.1 แนวคิดการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นระบบที่สถานศึกษาสร้างความมั่นใจแก่ผู้รับบริการด้วยการบริหารจัดการที่มีคุณภาพทั้งองค์กรโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม บุคลากรของสถานศึกษาตระหนักถึงเป้าหมาย ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นอันดับแรก มีหน่วยงานและนักวิชาการการศึกษาได้รวบรวมแนวคิดในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2561: 10 – 11) ได้กล่าวถึงแนวคิดการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาว่า การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาต้องยึดหลัก 3 ประการ คือ

1. การกระจายอำนาจ (Decentralization) โรงเรียนมีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหาร ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและทรัพยากร การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และผู้สอนทำบทบาทหน้าที่ในการสอนการจัดกิจกรรมและพัฒนาสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ของผู้เรียนให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ความต้องการของสังคม และชุมชน

2. การมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) แนวคิดนี้เป็นการมุ่งให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยมีส่วนร่วมกันคิด ตัดสินใจ สนับสนุน ส่งเสริม และติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ตลอดจนร่วมภาคภูมิใจในความสำเร็จของโรงเรียน

3. การแสดงภาระรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) มาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียนเป็นเป้าหมายที่ต้องรับรู้ร่วมกัน เพื่อติดตามตรวจสอบการดำเนินการของโรงเรียนว่า สามารถ นำพานักเรียนไปสู่เป้าหมายที่

กำหนดไว้ โรงเรียนต้องสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษา เลือกกลวิธีการพัฒนาที่เหมาะสมและสามารถทำให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม มีการประชาสัมพันธ์เป้าหมายและจุดเน้นที่ต้องการพัฒนาให้ทุกฝ่ายได้รับรู้เพื่อเป็นสัญญาประชาคม เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีทิศทางการทำงานที่ชัดเจนสู่เป้าหมายเดียวกัน

ชญ นวลเป้า (2557: 375) ได้กล่าวถึงแนวคิดการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาว่า ระบบประกันคุณภาพการศึกษา คือ ระบบการบริหารงานของสถานศึกษาที่ทำให้สามารถบรรลุถึงมาตรฐานคุณภาพที่กำหนดไว้ตลอดเวลา เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความมั่นใจในคุณภาพของสถานศึกษา ระบบดังกล่าวประกอบด้วย 3 ระบบย่อย คือ ระบบการวางแผน ระบบการควบคุมคุณภาพ และระบบการทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงานระบบประกันคุณภาพการศึกษา มีขั้นตอนและวิธีการไม่ต่างจากระบบประกันคุณภาพ (QA) ระบบบริหารคุณภาพ (QM) หรือระบบบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (TQM) คุณหญิงเกษมา วรวรรณ ณ อุทยาน บรรยายพิเศษ ให้ข้อคิดในการดำเนินงานว่า ผู้บริหารทุกระดับต้องให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยให้ข้อคิดในการทำงานให้สำเร็จ 3 ประการ ได้แก่ 1) ปลูกให้ต้น หมายถึงให้คนอื่นรับทราบ และมีส่วนร่วม มีฐานข้อมูล รับทราบหน้าที่ 2) ยืนให้มัน หมายถึง มีวิธีการทำงาน ควรเริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูล กับกลุ่มคุณภาพและดำเนินการพัฒนาในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย 3) ลงลึกให้เป็นวัฒนธรรม หมายถึงหลังจากทำงานเสร็จแล้ว ควรมีการชื่นชม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาดูงานและให้ขวัญกำลังใจ

จากแนวคิดการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่ได้กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าสถานศึกษาจะต้องมีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดในกฎกระทรวง ตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารอย่างเป็นระบบ ได้แก่ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและใช้สารสนเทศในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับการติดตามตรวจสอบ ประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แล้วนำผลการประเมินคุณภาพไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และจัดทำรายงานประจำปี เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนเพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาต่อไป

2. แนวคิดความเป็นเลิศ

2.1 ความหมายของความเป็นเลิศ มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ กล่าวถึง ความเป็นเลิศ ไว้ดังนี้ พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน. 2556) ว่าให้ความหมายของคำว่า “เลิศ” ไว้ว่า ยอดดี หรือ ยอดเยี่ยมในทางใดทางหนึ่งเป็นพิเศษ

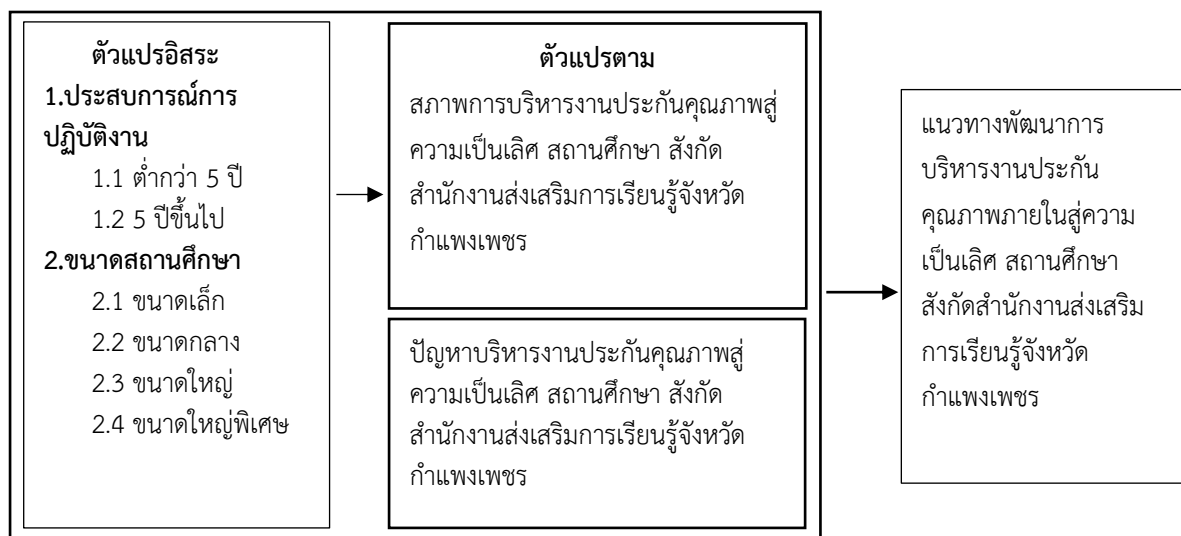
โชควีร์ อ้นถาวร (2561: 57) กล่าวถึง ความเป็นเลิศ หมายถึง ความสามารถหรือคุณภาพที่มีความดีมากกว่าธรรมดาทั่วไป และความเป็นเลิศเป็นเป้าที่ขยับขึ้นได้ตลอดเวลา

เสกสรร ปวีลปัสกดี (2562: 36) กล่าวถึง ความเป็นเลิศ หมายถึง ระดับความสำเร็จหรือประสิทธิผลของการดำเนินงานที่มีคุณภาพ มีความโดดเด่น เป็นที่พึงพอใจและยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง สามารถเป็นแบบอย่างของงานชนิดเดียวกันได้ รวมทั้งสามารถดำรงคุณภาพไว้ได้อย่างยั่งยืน

วีระ บัวผัน (2563: 67) กล่าวถึง ความเป็นเลิศ หมายถึง ความเหนือกว่าคุณภาพ มีความโดดเด่นกว่าเป็นระดับคุณภาพสูงสุด มีผลงานยอดเยี่ยมเหนือกว่าธรรมดา สามารถเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้เป็นที่พึงพอใจ และได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

จากแนวคิดความเป็นเลิศดังกล่าว สรุปได้ว่า ระดับความสำเร็จหรือประสิทธิผลของการดำเนินงานที่มีคุณภาพ มีความโดดเด่นกว่าเป็นระดับคุณภาพสูงสุด มีผลงานยอดเยี่ยมเหนือกว่าธรรมดา สามารถเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้เป็นที่พึงพอใจ และได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหาและเปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 คน ข้าราชการครู จำนวน 19 คน ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 21 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 84 คน ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 1 คน ครูสอนผู้พิการ จำนวน 2 คน บรรณารักษ์ จำนวน 14 คน รวมทั้งสิ้น 154 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 คน ข้าราชการครู จำนวน 19 คน ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 21 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 43 คน ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 1 คน ครูสอนผู้พิการ จำนวน 2 คน บรรณารักษ์ จำนวน 14 คน รวมทั้งสิ้น 113 คน โดยการเปิดตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครชีและมอร์แกน (Krejcie, & Morgan, 1970: 609-610) และกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) สุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก เฉพาะตำแหน่งครู กศน.ตำบล จนครบตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Multiple choice) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีค่าคะแนนดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2560: 121)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร เป็นแบบเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ (Multiple Response)

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อกำหนดขอบเขตแนวทางในการออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

2. สร้างแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

3. นำร่างแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อการตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อคำถามแต่ละข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ด้านการบริหารการศึกษาและด้านการวิจัย ให้มีความถูกต้องและชัดเจน

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อคำถาม โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิลงความเห็นว่าย่ข้อคำถามแต่ละข้อ วัดได้ตรงวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ โดยจะนำข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.50 ขึ้นไป มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเครื่องมือวิจัยได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00

5. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อขอรับความเห็นชอบ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ในพื้นที่สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงของแบบสอบถามโดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa – coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ .990

6. นำแบบสอบถามสภาพและปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร และผลที่ได้จากการทดลองใช้ มาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อขอเสนอแนะในการปรับเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ และขอความเห็นชอบเพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เพื่อขอความอนุเคราะห์ขออนุญาตเก็บข้อมูล ผู้อำนวยการ สถานศึกษา ข้าราชการ ครูอาสาสมัครฯ ครู กศน.ตำบล ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน บรรณารักษ์ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร

2. ผู้วิจัยเข้าพบผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บแบบสอบถามจากผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู และขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

3. ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ และได้แบบสอบถามคืน จำนวน 113 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป มีรายละเอียด ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าความถี่ (f)

1.2 ค่าร้อยละ (%)

1.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากร ต่อการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามประสบการณ์โดยใช้สถิติทดสอบ (t-test) และขนาดของสถานศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบ (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova)

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร

ผู้ให้ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในสำนักงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 17 คน ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญขึ้นไปหรือมีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

ขึ้นไปหรือมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 6 คน ศึกษาในเทศที่มีที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปหรือมีประสบการณ์ในปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพที่มีประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปีหรือมีวิทยฐานะชำนาญการขึ้นไป จำนวน 6 คน และนักวิชาการหรืออาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับงานประกันคุณภาพหรือมีตำแหน่งทางวิชาการผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งได้จากการนำผลการวิจัยที่ได้จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ มาสังเคราะห์ เรียบเรียง เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการสร้างข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาหลักการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Interview Structure)
2. สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยนำข้อมูลในประเด็นสภาพและปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร มาวิเคราะห์เพื่อสรุปประเด็นสภาพที่น้อยและปัญหาที่มาก มาตั้งเป็นคำถาม

3. นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหาพิจารณาความถูกต้อง
4. นำแบบสัมภาษณ์ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการต่อไป
5. จัดพิมพ์เครื่องมือให้สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการสัมภาษณ์

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารการศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อกำหนดแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 17 คน และผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองและแบบออนไลน์โดยนัดหมายวันเวลาและสถานที่ไว้ล่วงหน้า

2. ดำเนินการสัมภาษณ์และจดบันทึกด้วยตนเอง จำนวน 8 คน สัมภาษณ์แบบออนไลน์และบันทึกเทป จำนวน 9 คน
3. สรุปแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ และจัดลำดับ เพื่อรวบรวมเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษา สภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร

ตารางที่ 1 แสดงสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวม

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.01	0.32	มาก
2	การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.07	0.23	มาก
3	การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.94	0.24	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4	การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	3.94	0.28	มาก
5	การติดตามผลการดำเนินการของสถานศึกษา	3.93	0.26	มาก
6	การจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด	4.02	0.27	มาก
รวมเฉลี่ย		3.99	0.18	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยรวมและรายด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมา คือการจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด ($\bar{X} = 4.02$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ การติดตามผลการดำเนินการของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.93$) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน

ข้อที่	สภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายใน สู่ความเป็นเลิศ	น้อยกว่า 5 ปี		มากกว่า 5 ปี		t	Sig
		(n = 17)		(n = 96)			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.53	0.39	4.67	0.35	-1.456	0.148
2	การจัดทำแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.55	0.39	4.68	0.38	-1.302	0.196
3	การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา	4.49	0.32	4.66	0.44	-1.538	0.127
4	การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา	4.49	0.36	4.67	0.41	-1.692	0.094
5	การติดตามผลการดำเนินการของสถานศึกษา	4.55	0.31	4.59	0.42	-.351	0.726
6	การจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเอง	4.58	0.41	4.71	0.36	-1.362	0.176

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ข้อที่	สภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ	SS	df	MS	F	Sig
1	การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ระหว่างกลุ่ม	1.607	2	0.803	6.844	0.002**
	ภายในกลุ่ม	12.912	110	0.117		
	รวม	14.518	112			

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายใน สู่ความเป็นเลิศ		SS	df	MS	F	Sig
2	การจัดทำแผนการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.285	2	0.143	0.952	0.389
		ภายในกลุ่ม	16.468	110	0.150		
		รวม	16.753	112			
3	การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัด การศึกษาของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.406	2	0.203	1.132	0.326
		ภายในกลุ่ม	19.724	110	0.179		
		รวม	20.130	112			
4	การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.396	2	0.198	1.194	0.307
		ภายในกลุ่ม	18.231	110	0.166		
		รวม	18.627	112			
5	การติดตามผลการดำเนินการของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.488	2	0.244	1.521	0.223
		ภายในกลุ่ม	17.667	110	0.161		
		รวม	18.155	112			
6	การจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่ หน่วยงานต้นสังกัด	ระหว่างกลุ่ม	0.223	2	0.111	0.814	0.446
		ภายในกลุ่ม	15.052	110	0.137		
		รวม	15.275	112			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษารัฐจังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เนื่องจากพบความแตกต่างกัน ของการบริการงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษารัฐจังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบรายคู่ (Multiple Comparisons) โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) เพื่อพิจารณาขนาดใดที่แตกต่างกัน พบผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ ของสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษารัฐจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	ความแตกต่าง			
	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ	
	$\bar{x}$	4.80	4.96	4.47
ขนาดกลาง	4.80	-	0.190	0.001*
ขนาดใหญ่	4.96	-	-	0.004*
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.47	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า สภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษารัฐจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีความแตกต่างระหว่างสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ และสถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีสภาพการบริหารงาน

ประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษา ขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ

3. แนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผู้บริหารควรจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับหัวหน้างานและครูที่เกี่ยวข้อง โดยใช้กระบวนการ Professional Learning Community (PLC) สถานศึกษาควรจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมโครงการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาควรจัดอบรมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจในการนิเทศติดตาม การดำเนินงานตามแผนพัฒนาศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี ให้กับผู้รับผิดชอบงานนิเทศและติดตาม ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรให้ความสำคัญของการประเมินและตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา เริ่มจากการแต่งตั้งคณะกรรมการการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยต้นสังกัดสถานศึกษาควรจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองออกมาในรูปแบบที่หลากหลายช่องทางที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย QR code, Link, Website, Facebook, เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาได้ง่าย

อภิปรายผล

1. สภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะสถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดให้มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายร่วมกัน วางแผนกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และวิธีการปฏิบัติตามแผน เพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้รับบริการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะครูและผู้บริหารที่ตระหนักถึงเป้าหมายของการจัดการศึกษา ที่เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่พัฒนาขึ้นใหม่ เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. ใช้เป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน อันเป็นหลักประกันคุณภาพให้กับผู้เรียนและผู้รับบริการมีความมั่นใจว่าการศึกษาที่ได้รับนั้น มีคุณภาพมาตรฐาน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2562) ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ อ่วมทอง (2564) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี พบว่า สภาพที่เป็นอยู่จริงของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน ผู้บริหารและบุคลากรที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานที่ต่างกัน มีการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร ที่มีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี และ มากกว่า 5 ปีขึ้นไป ทุกคนดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ตามนโยบายด้านการประกันคุณภาพภายใน ที่เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2562) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ และสถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ โดยสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานประกันคุณภาพภายในมีมาตรฐาน ตัวชี้วัดจำนวนมาก และประกอบกับสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่มีจำนวนบุคลากรน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ซึ่งบุคลากรหนึ่งคนอาจต้องรับผิดชอบในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในหลายตัวชี้วัดมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สอดคล้อง

กับงานวิจัยของ มูฮำมัดอันวาร์ สะอะ (2557) ศึกษาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดยะลา พบว่า เปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดยะลาจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา สูงสุด ภาพรวมและรายหลักไม่แตกต่างกัน ส่วนประสบการณ์ในการทำงานภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันสองด้าน คือ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศและการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ชูษณะ พูลสมบัติ (2565) ศึกษาการศึกษาปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายใน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ผู้บริหารและบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครสวรรค์โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกำแพงเพชร ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้แนวทางไว้ว่า ผู้บริหารควรจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับหัวหน้างานและครูที่เกี่ยวข้อง โดยใช้กระบวนการ Professional Learning Community (PLC) ร่วมกัน วิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค สร้างความเข้าใจในการทำงานไปในทิศทางเดียวกันและจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ชุมชน อีกทั้งควรจัดอบรมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ ความตระหนัก ในการนิเทศ ติดตาม การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี ให้กับผู้บริหารนิเทศและติดตาม ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และควรกำหนดให้งานเป็นคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นเกณฑ์ ตัวชี้วัด การประเมิน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของ ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษา และจัดทำเครื่องมือการนิเทศที่มีความหลากหลาย ทันสมัย ทั้งแบบ Online, Google form สร้างคู่มือใช้เครื่องมือการติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการนำเครื่องมือ ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และควรจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองในรูปแบบที่หลากหลายช่องทางที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย QR code, link, website, Facebook เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาได้ง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรชัย สิงห์สถิต (2559) พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ควรนำผลการวิจัยไปต่อยอดพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติที่ดี ให้กับสถานศึกษาในสังกัดทุกแห่ง

1.2 ผู้บริหารควรนำผลการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่สะท้อนจุดเด่น จุดด้อย จุดควรพัฒนาในการดำเนินงานของสถานศึกษาและ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่ดี

1.3 ผู้บริหารควรนำผลการวิจัยนี้ พัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกคนเห็นถึงความสำคัญของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผ่านกระบวนการ Professional Learning Community (PLC)

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มอยู่หัวอุ้นน้ำ ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดพิจิตร จังหวัดอุทัยธานี

2.2 ควรศึกษารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา

2.4 ควรศึกษาสภาพ ปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ในตัวแปรอื่นตามทัศนะของมีส่วนได้ส่วนเสีย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จรัส อติวิทยากรณ์, และภารดี อนันต์นาวี. (2557). การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (พิมพ์ครั้งที่ 5). สงขลา: ศิลป์ โฆษณา.
- ฉัตรชัย สิงห์สถิต. (2559). การศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ชุษณะ พูลสมบัติ. (2565). ปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครสวรรค์. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- โชคทวีร์ อ้นถาวร. (2561). รูปแบบบูรณาการเพื่อความเป็นเลิศของตำบลเขาหินอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ (การจัดการเพื่อการพัฒนา). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ทิพวรรณ อ่วมทอง. (2564). แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ธนู นวลเป้า. (2557). แนวคิดการประกันคุณภาพภายในเพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษา : ความสำเร็จหรือความล้มเหลว. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ครั้งที่ 1. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2562). แนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พุทธศักราช 2562. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ. เอกสารทางวิชาการ ลำดับที่ 2/2563.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล. (2564). หลักการทฤษฎีและปฏิบัติทางการบริหารศึกษา. เอกสารประกอบการสอนวิชา1065201U ทฤษฎีและปฏิบัติทางการบริหารศึกษา. ครุศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- มุฮัมมัดอนุวาร์ สะอะ. (2557). การบริหารงานประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดยะลา. การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วีระ บัวผัน. (2563). รูปแบบการพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สายทิพย์ ยะฟู. (2560). การวิจัยทางการศึกษา. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- เสกสรร ปิวศิลป์ศักดิ์. (2562). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2564). คู่มือการประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยต้นสังกัดสำหรับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. เอกสารวิชาการลำดับที่ 20/2556. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: รังษีการพิมพ์.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: เอ็น.เอ.ริตนะเทรตติ้ง.

Krejcie, R. V., & Mogan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.